

Antwoorden op vragen en opmerkingen hoorzitting windenergie van PS Fryslân

27 november 2014

Tijdens de hoorzittingen van Provinciale Staten van Friesland over windenergie op 17, 18, 20 en 24 november zijn door diverse sprekers en ook door leden van Provinciale Staten vragen gesteld of uitlatingen gedaan, die vragen om een antwoord of nadere toelichting van onze kant. Alleen met de goede informatie is het immers mogelijk tot een juiste beslissing te komen.

De locatie

- ***'Windpark Fryslân kan beter in één lijn langs de Afsluitdijk gelegd worden'.***

Plaatsing van Windpark Fryslân in één lijn evenwijdig aan de Afsluitdijk zal niet voldoende energie opleveren om substantieel bij te dragen aan de Friese doelstelling. Een langgerekt windpark langs de dijk vormt daarnaast een nood-zuid-barrière voor vogels en vleermuizen.

- ***'Windpark Fryslân kan in meerdere lijnen langs de kust gelegd worden'.***

De plaatsing van Windpark Fryslân in meerdere rijen langs de Afsluitdijk leidt er toe dat de windturbines veel dichterbij de Friese kust (m.n. Makkum) komen te staan. Ze worden prominenter zichtbaar vanuit alle kustplaatsen, ze komen dichterbij de scheepvaartroute te staan en het beslag op de horizon wordt er vanuit alle richtingen door vergroot. Een langgerekte dubbele rij windmolens langs de dijk vormt een extra zware nood-zuid-barrière voor vogels en vleermuizen.

- ***'Windpark Fryslân is dominant zichtbaar vanaf de kust.'***

Het compact ontworpen Windpark Fryslân zal vanaf een beperkt aantal locaties aan de kust van grote afstand te zien zijn. De afstand tot Makkum ('De Hoalle Poarte') is > 6,5 km en tot de andere kustplaatsen nog veel groter. Door de clustervorm is het beslag op de horizon beperkt. Met realistische fotovisualisaties vanaf verschillende locaties hebben wij in beeld gebracht hoe het uitzicht op het windpark straks zal zijn. Kijk op: www.windparkfryslan.nl/visualisaties

- ***'Windpark Fryslân is vandaag niet meer dan een idee'.***

De afgelopen drie jaar is in projectverband met de gemeente Súdwest Fryslân, de provincie, twee betrokken ministeries (Economische Zaken en Infrastructuur & Milieu) en Rijkswaterstaat gezocht naar de meest geschikte locatie en vorm voor Windpark Fryslân. De locatie is door het Rijk inmiddels opgenomen in de Structuurvisie Wind op Land en door de provincie in de structuurvisie Windstreek IJsselmeer 2014. Ook de adviescommissie Winsemius van het kritische initiatief Fryslân foar de Wyn gaat uit van de bijdrage van windpark Fryslân aan de Friese energiedoelstellingen. In dit stadium van de besluitvorming gaat het over de juiste omvang van het windpark, de meest wenselijke vormgeving en de samenhang met de hoeveelheid windmolens op land.

- ***'Windpark Fryslân moet eerst nog maar eens haalbaar blijken'.***

De milieueffectrapportage over Windpark Fryslân is afgerond en de haalbaarheid is daarbij komen vast te staan. Hiermee is Windpark Fryslân het verst gevorderde en best voorbereide windproject in Friesland.

- ***'Een windpark op de Afsluitdijk is een alternatief voor WPF in het IJsselmeer'.***

De Afsluitdijk zelf biedt maar beperkte capaciteit. Op de dijk kan maximaal 100-150 MW gerealiseerd worden. Daarmee wordt de Friese doelstelling van 530,5 MW niet gehaald. Bovendien telt de helft van de capaciteit op de Afsluitdijk mee voor de Noord-Hollandse doelstellingen. Windpark Fryslân in het IJsselmeer draagt volledig bij aan de Friese doelstellingen en kan ontwikkeld worden binnen de bandbreedte 250-400 MW.

Toerisme en recreatie

- ***'Windpark Fryslân heeft een nadelig effect op het toerisme'.***

Uit alle beschikbare onderzoek is nergens in of buiten Europa een negatief effect op het toerisme vastgesteld. We zien daarentegen rond vergelijkbare windparken wel nieuwe toeristische initiatieven ontstaan, zoals fietstochten, molencruises, uitkijktorens, bezoekerscentra. Wij zullen graag met de provincie, de gemeente en een in te stellen Omgevingsraad en geïnteresseerde ondernemers zulke nieuwe mogelijkheden onderzoeken en waar mogelijk financieel mee op weg helpen.

- ***'De recreatieve vaart zal uitwijken naar andere gebieden'.***

Het windpark is gelegen op het minst bevaren deel van het IJsselmeer. Deze locatie is gekozen op basis van een gedegen onderzoek met tellingen vanuit vliegtuigen gedurende meerdere jaren. (***Zie het kaartje onderaan dit document.***)

- ***'Turbines veroorzaken turbulentie voor zeilers'.***

Op basis van ervaringen bij andere windparken is duidelijk dat de veiligheid voor zeilers en schepen binnen het windpark gewaarborgd kan worden. In de milieueffectrapportage over Windpark Fryslân is een windmodelleringsstudie uitgevoerd waaruit blijkt, dat zeilers binnen en in de buurt van het windpark niet te maken krijgen met noemenswaardige turbulentie door windturbines.

- ***'De veiligheid voor schepen komt in het gedrang door de smalle doorvaarstrook'.***

Er lopen geen officiële scheepvaartroutes door het gebied. Het windpark blijft, zoals het nu gesitueerd is, ver weg van de officiële en meest gebruikte scheepvaartroutes. De afstand tussen de windturbines en de ondiepe delen van het IJsselmeer is overal meer dan 4 kilometer en ruim voldoende voor (zeilende) scheepvaart. Ter vergelijking: de afstand tussen de verboden gebieden in de baai van Lemmer en de dijken van de Noordoostpolder is op zijn ruimst 3 km.

- ***'Windpark Fryslân is niet toegankelijk voor schepen'.***

Windpark Fryslân zal toegankelijk zijn voor de recreatieve vaart. Met het uitzetten van speciale vaartroutes, stopcontacten bij molens en een aanlegsteiger op het aan te leggen vogeleiland kan een uitdagend nieuw vaargebied ontstaan met nieuwe vaardoelen, dat ook uitnodigt tot nieuwe zeilevenementen.

Participatie en sanering

- ***'Windpark Fryslân draagt niet bij aan Friese economie'.***

Windpark Fryslân levert de Friese economie afhankelijk van de definitieve omvang van het windpark jaarlijks 3 tot 5 miljoen euro op. Gedurende de hele levensduur van het windpark is dat 60 tot 100 miljoen euro. Deze baten zijn gebaseerd op de opbrengt van financiële burgerparticipatie, een omgevingsfonds, lokale belastingen, te creëren natuurwaarde, samenwerking met het onderwijs in Friesland. en middelbare scholen.

- ***'Wat levert Windpark Fryslân de gemeente Súdwest Fryslân op?'***

De gemeente Súdwest Fryslân profiteert direct van windpark Fryslân door provinciale belastingen, het speciaal in het leven te roepen omgevingsfonds van 300.000 tot 600.000 euro per jaar (afhankelijk van de omvang van het windpark) en nieuwe - zowel directe als afgeleide - werkgelegenheid.

- ***'Wat is het effect op de werkgelegenheid?'***

Het windpark zelf levert tijdens de bouw - direct en indirect - 150 extra banen op. Op piekmomenten zullen 400 mensen tegelijk aan het werk zijn. In de onderhoudsfase resteren minimaal 30 banen voor technici en andere vakmensen. Waar mogelijk zullen lokale bedrijven ingeschakeld worden. Aan het windpark gerelateerde toeristische activiteiten kunnen daarnaast ook werkgelegenheid opleveren of helpen behouden.

- ***'Hoe kunnen provincie en burgers participeren?'***

Windpark Fryslân heeft in eerste instantie de provincie het aanbod gedaan voor 49% deel te nemen in het windpark. Dat kan de provincie jaarlijks 10 miljoen euro extra opleveren. De provincie kan haar aandelenbezit behouden als extra inkomstenbron, doorplaatsen naar burgers en aanwenden voor desanering van windmolens op land. Als de provincie van participatie afziet zal Windpark Fryslân de Friese inwoners rechtstreeks de mogelijkheid tot participatie aanbieden.

- ***'De winst van het windpark verdwijnt uit de provincie'.***

De totale investering in Windpark Fryslân zal veel meer dan 1 miljard euro bedragen en dat bedrag zal vooral voor rekening komen van banken en pensioenfondsen. Gezien de bedragen die er mee gemoeid zijn, is het logisch en ook onvermijdelijk dat deze grote financiële partijen de grote en ook kleinere windparken mee mogelijk maken.

- ***'Windpark Fryslân draagt niet bij aan sanering van verouderde windmolens op land'.***

Windpark Fryslân heeft voldoende capaciteit om een deel van de te saneren molens op land op te nemen. Alleen de overheid heeft de mogelijkheid die sanering ook echt af te dwingen. Als de provincie voor 49% deelneemt in Windpark Fryslân verschaft ze zich én de middelen én de tijd om de sanering op land ook tot stand te brengen. Ze kan dan eigenaren van te saneren molens de komende jaren ter compensatie aandelen in Windpark Fryslân aanbieden.

Natuur & Milieu

- ***'De visserij in het IJsselmeer zal afnemen door Windpark Fryslân'.***

Rond de funderingen van de windmolens in het water ontstaat een heel nieuw biologisch evenwicht. Waterdieren en vissen vinden hier nieuwe rustplaatsen en voedsel. Dat opent nieuwe mogelijkheden voor (sport)vissers. Windpark Fryslân bevindt zich op de rand van het visserijgebied parallel aan de Afsluitdijk en is derhalve geen beperking voor de visserij.

- ***'Aanleg van Windpark Fryslân brengt schade toe aan het natuurgebied IJsselmeer'.***

Er is lang gezocht naar een locatie waarbij de ecologische waarden en de inpassing in het Friese landschap zo goed mogelijk gewaarborgd kunnen worden. De uitvoerige milieueffectrapportage, die wordt gepubliceerd tegelijk met de vergunningaanvraag, bevestigt dat het windpark op deze plaats zo min mogelijk schade brengt aan natuur en milieu. Hiervoor is uitvoerig ecologisch veldwerk uitgevoerd. De noord-zuid- route blijft vrij voor trekvogels en vleermuizen, evenals de seizoenmigratie langs de Afsluitdijk. Met de aanleg van een vogeleiland in het IJsselmeer (in combinatie met de vismigratierivier) worden eventuele resteffecten weggenomen.

- ***'Er dreigt geluidshinder in de omringende dorpen Makkum en Kornwerderzand'.***

Hoewel geluid over water ver draagt, is de afstand van het windpark tot Makkum en Kornwerderzand te groot om geluidsoverlast te veroorzaken. Om daar objectief over te kunnen praten wordt in de milieueffectrapportage uitvoerige informatie verstrekt over de geluidseffecten overdag en 's nachts. Meer algemeen wijzen we er op, dat als het windstil is de molens niet draaien en als het hard waait de wind en het water van het IJsselmeer (ook zonder de aanwezigheid van turbines kilometers ver weg) een permanent geluid veroorzaken.

- ***'In omringende kustdorpen ontstaat hinder van slagschaduw'.***

De turbines staan te ver van de kust om hinder in de vorm van slagschaduw op te leveren. Ook bij laagstaande zon zal daar geen sprake van zijn. Ook de afstand tot de woningen bij Kornwerderzand is dermate groot dat van hinder geen sprake is.

- ***'De verlichting van turbines geeft 's nachts overlast.'***

De topverlichting van de turbines wordt zo vormgegeven, dat de hinder zoveel mogelijk beperkt wordt (omhoog stralen in plaats van rondom stralen). Alleen de turbines aan de randen van windpark worden van topverlichting voorzien. Windpark Fryslân is in overleg met het ministerie om aanvullend de verlichting aan te passen aan de aanwezigheid van vliegtuigen. Dat betekent dat de lampen het grootste deel van de tijd uitgeschakeld zijn. In Noorwegen en Canada wordt deze techniek reeds toegepast bij windparken. Als dit niet haalbaar blijkt zal gekeken worden of de lichten gedimd kunnen worden bij heldere weersomstandigheden.

Overig

- ***'Windpark Fryslân krijgt subsidie en daarmee ons belastinggeld'.***

Om windenergie mogelijk te maken is op dit moment subsidie van de overheid nodig. Windenergie is nu nog duurder dan 'grijze' stroom die op de elektriciteitsmarkt wordt aangeboden. Omdat de overheid overgang naar duurzame energie nastreeft acht zij deze subsidie verantwoord. De subsidie is een garantie en deze vervalt als de energieprijzen boven een bepaald niveau uit komt.

- ***'Een windpark op het water is veel duurder dan een windpark op land'.***

Wind op water is inderdaad ¼ duurder dan wind op land. Daar staat tegenover dat een grootschalig windpark op water veel schaalvoordelen heeft ten opzichte van de versnippering van windmolens op het land en het Friese landschap ontlast.

- ***'Als het volk geen windmolens wil dan gebeurt het niet'.***

Onze volksvertegenwoordiging (de Tweede Kamer) heeft in ruime meerderheid aangegeven dat ze meer windenergie wil op land en op zee. Het rijk heeft daarover met de provincie harde afspraken gemaakt en private ondernemers zijn opgeroepen die doelstellingen te helpen realiseren. Het is op dit moment dus niet primair de vraag óf er meer windmolens zullen komen, maar waar die het best geplaatst kunnen worden.

- ***'De haast om te beslissen wordt ingegeven door een handjevol belanghebbenden'.***

De Nederlandse regering heeft zich in Europa vastgelegd op het halen van harde doelstellingen op het gebied van duurzame energie in 2020 en op nog hogere doelstellingen in latere jaren. De redenen zijn: terugdringen van CO₂-uitstoot en energiezekerheid voor de toekomst. Het zijn dan ook niet primair ondernemers en milieuactivisten die aandringen op snelheid in de besluitvorming, maar democratisch gekozen bestuurders en politici en ook wetenschappers uit heel Europa.

Bijlage: Bootdichtheid op het IJsselmeer

Onderstaand kaartje komt uit 'Ecologie en ruimte: gebruik door vogels en mensen in de SBZ's IJmeer, Markermeer en IJsselmeer' van Rijkswaterstaat (2005). Dit beeld komt overeen met de tellingen van Bureau Waardenburg, die voor windpark Fryslân gedurende langere tijd intensief vogels hebben geteld én boten, omdat deze laatste een verstoringsbron zijn voor vogels.

Het kaartje toont de gemiddelde bootdichtheid op een zomerse dag in het IJsselmeergebied gebaseerd op gegevens van de Stichting Waterrecreatie advies, IVIJ en maandelijkse vliegtuigtellingen van Rijkswaterstaat rondom het hele IJsselmeer en Markermeer, dat al meer dan 15 jaar loopt. Het kaartje toont overduidelijk aan dat het windpark gelegen is in het vrijwel niet bevaren deel van het IJsselmeer.

